

Het Zuidelijk
Toneel, Stichting Doewet,
Twenty8 Productions,
Vereniging Ons Suriname

Boni de musical

Een held strijdt
voor vrijheid

Lesmateriaal

BONI

Boni – de musical vertelt het levensverhaal van de legendarische Boni en zijn verzet tegen de Nederlandse koloniale onderdrukkers en de slavernij. In de 18e eeuw, werden heel veel mensen ontvoerd uit hun vertrouwde omgeving in Afrika en gedwongen te werken in werkkampen in Suriname genaamd ‘plantages’. De Nederlanders uit de 18e eeuw, hadden een racistische denkwijze, zij vonden dat mensen uit het continent Afrika minder mens zijn dan Europeanen en daarom mishandeld mogen worden. Het was een verschrikkelijk oneerlijke situatie. Enkelen wisten de plantages te ontvluchten om een nieuw leven te beginnen in de Surinaamse jungle, vrij van onderdrukking en mishandeling. Zij werden de Marrons genoemd. In zo’n marrongemeenschap werd in 1730 Boni geboren. Hij ontpopt zich tot een van de leiders van de groep. Onder zijn aanvoering voeren de Marrons een lange en moedige strijd met de Nederlandse kolonisten. Boni en zijn medestrijders komen in verzet tegen kolonialisme, racisme en slavernij en vóór vrijheid en gelijkwaardigheid.

Een stukje geschiedenis

Boni de Musical speelt zich af in de 18e eeuw. Dat is ruim 223 jaar geleden en dat is heel erg lang terug. Toch heeft deze periode in onze geschiedenis nog heel veel effect op ons leven vandaag. In het onderstaande stuk krijg je een idee van het leven in slavernij.

In de 17e, 18e en 19e vertrokken vanuit Nederland zeilschepen met onder andere wapens, buskruit en textiel naar West-Afrika. Het doel was om dit te verkopen en met West-Afrikaanse mensen als handelswaar te vertrekken naar Zuid Amerika, Suriname en andere delen van het Caribische gebied. Suriname was toen een kolonie van Nederland, een stuk land in Zuid-Amerika, buiten het eigenlijke stukje grond van Nederland in Europa. Jaren voor de kolonisatie van Suriname woonden er verschillende volkeren, zoals de Yao, Wayarikule en Wau. Zij worden ook wel de oorspronkelijke bewoners van Suriname genoemd. Helaas zijn veel van deze volkeren uitgestorven tijdens de oorlogen die plaatsvonden met Europese landen zoals Portugal, Spanje en Engeland.

De reis op zee

In Suriname hadden de Nederlanders werkkampen gesticht, waar de mensen als slaven en dus als bezit werden behandeld. Vanuit Amerika is het belang overgekomen om over deze mensen te spreken als 'tot slaaf gemaakte mensen' en niet als 'slaven'. De slavernij draaide om ontmenselijking van mensen en daarom is het zo belangrijk om juist wél hun menselijkheid te benadrukken. Ze ontnamen deze tot slaaf gemaakte mensen niet alleen hun vrijheid, maar ook hun veilige omgeving in hun eigen land en een groot deel van wie zij eerst als mensen waren. Ze mochten niet meer kiezen wat zij zelf gingen dragen, wat zij aten en zelfs trouwen was verboden. De Nederlanders haalden zwarte mensen uit West-Afrika. Landen die we vandaag de dag kennen als Sierra-Leone, Liberia, Ivoorkust, Ghana, Nigeria, Togo, Kameroen en Angola.

Tijdens de reis werden de mensen in de laadruimte van het zeilschip opgesloten, precies zoals je dat met bagage zou doen. Omdat de mensenhandelaren zo veel mogelijk mensen wilden verschepen, was er weinig ruimte voor eten en drinken. In sommige zeilschepen werden ruim 800 mensen vervoerd, krap en naast elkaar gelegen. In de laadruimte was er ook nog eens weinig daglicht, weinig bewegingsruimte, geen verse lucht, waardoor veel mensen ondervoed raakten en ziek werden. De duur van de overtocht van Afrika naar Suriname varieerde van 6 weken tot en met 2 maanden en door de barre omstandigheden gedurende deze overtocht stierven soms wel 15-30% van de tot slaaf gemaakte mensen aan boord..

Voor meer informatie over de reis op zee check: <https://www.slavernijenij.nl/de-zeereis/>

Het leven op in de werkkampen op de plantages

Degene die de boottocht overleefden, werden gedwongen te werken in werkkampen in Suriname, genaamd 'plantages'. Soms moest men wel 96 uur per week werken. De tot slaaf gemaakte mensen kregen hiervoor niet betaald. Zij werden gestript van hun naam en kregen een nieuwe naam. Ze kregen soms een christelijke naam of namen gebaseerd op de Romeinse oudheid zoals 'Caesar'. Maar heel vaak kregen zij ook willekeurige namen zoals, 'Chocolaad', 'Bedrog', en 'Pompelmoes'. Ook mochten zij hun oorspronkelijke talen niet spreken. Zij moesten Nederlands verstaan en spreken, maar mochten hiervoor niet naar school. Het was zelfs verboden om te leren lezen. Families, partners, ouders en kinderen werden van elkaar gescheiden en verkocht om tot hun dood te werken op één van de plantages.

Meer informatie over het leven op de plantages vind je hier:

- <https://www.slavernijenijj.nl/leven-in-slavernij/>
- <https://www.slavernijenijj.nl/cultuur-in-slavernij/>
- <https://decorrespondent.nl/7418/nederland-was-voor-even-de-grootste-slavenhandelaar-ter-wereld/ad62ca6a-6476-0495-0269-3891cf19c964>

Suriname heeft goede landbouwgrond en daarom was het voor Nederland belangrijk dat zij hier zo veel mogelijk gewassen zoals koffie, suiker, katoen en hout konden verbouwen. De tot slaaf gemaakte mensen moesten zo veel mogelijk gewassen verbouwen. Hoe meer producten zij verbouwden, des te meer geld de West-Indische Compagnie (de Nederlandse handelsmaatschappij die in de landbouwgoederen en tot slaaf gemaakten handelde) kon verdienen. Het leven op de plantages ging er daarom verschrikkelijk aan toe. Het was zwaar en gevaarlijk werk. Om suiker te kunnen verkopen op de wereldmarkt, moesten de tot slaaf gemaakte mensen eerst suikerriet planten. Deze suikerriet moesten zij verzorgen van een zaadje tot een stevige stronk en als deze volgroeid is met een houwer (kapmes) in kleine stukjes kappen. Suikerriet heeft een stevige buitenkant en is daardoor moeilijk te kappen. Daarna moesten de mensen de zware suikerriet stronken in de tropische warmte van Suriname vervoeren naar de waterkant. Dit deden zij door de stronken te binden en op hun hoofd te tillen. Vervolgens ging de suikerriet mee de boot op naar de loods. In de loods moesten de mensen de rietstengels persen tussen grote rollers zodat er sap uitkwam. Dit sap moest heet gekookt worden en vervolgens in vaten gegoten worden. Tijdens het werk raakten veel mensen gewond en kwamen er ook regelmatig mensen te overlijden. Als zij niet hard genoeg werkten of een foutje maakten, kregen zij een lijfstraf opgelegd, bijvoorbeeld zweepslagen.

Meer informatie hierover:

<https://www.slavernijenijj.nl/leven-in-slavernij/leven-op-de-plantage/>

Slavernij en racisme

Deze slavernij kenmerkte zich vanwege het racistische karakter. Er golden in Suriname en Nederland wetten die de handel in Zwarte mensen legaal maakten. Zo werd het Zwarte mensen verboden om geld te verdienen, grond te kopen en vrij te zijn. Zwarte mensen werden tot slaaf gemaakt, alleen omdat ze Zwart waren. Deze vorm van slavernij uit dit tijdperk, onderscheidt zich op drie manieren van vele anderen vormen van slavernij:

1. Het speelde zich af op meerdere continenten: Azië, Zuid-Amerika, Afrika. In Europa kwam de winst terecht.
2. De tot slaaf gemaakte mensen, dus de slachtoffers, werden volledig gestript van hun identiteit. De slavernij draaide om ontmenselijking. Zwarte mensen werden gezien als 'verhandelbaar' en hadden geen rechten of inspraak. Vluchten van de plantages werd zelfs als een ziekte gezien en ook heel zwaar bestraft als je terug werd gevonden.
3. Het was een racistische slavernij. Dit betekent, dat er op basis van 'ras' onderscheid gemaakt wordt tussen mensen. Witte mensen waren niet verhandelbaar, zij werden gezien als 'mensen' en verheven boven deze vorm van mishandeling. De tot slaaf gemaakte en zwarte mensen hadden geen rechten en werden niet als mensen gezien.

De slavernij bestond om geld te verdienen. De Nederlanders wilden zoveel mogelijk geld verdienen en stredden mee om het rijkste land van Europa te worden. Naast de slavernij in Suriname, bedreef Nederland ook slavernij in De Molukken, Java, Bangladesh, Sri Lanka, Zuid-Afrika en Indonesië. Daar was met name de Verenigde Oost-Indische Compagnie actief. In 'De Oost' zoals dit gebied ook wel genoemd wordt, werden tot slaaf gemaakten ingezet om forten en nederzettingen te herstellen.

In Suriname, Curacao, Aruba, Bonaire, Sint-Eustatius en Saba was de West-Indische Compagnie actief. Dit zijn slechts een greep uit de landen waar de Nederlanders actief waren tijdens de slavernij. Uit recent onderzoek is gebleken dat familie Van Oranje, in de periode van 1675 tot 1770 omgerekend naar hedendaagse standaarden 545 miljoen euro verdiend hebben aan het Nederlandse kolonialisme en de slavernij. Dat is het kapitaal van één familie. Nederland verdiende het meeste geld door alle goederen die de tot slaaf gemaakte mensen in slavernij produceerden.

Verzet tijdens de slavernij en de afschaffing

Vanaf het begin van de slavernij kwamen mensen in verzet. Verzet betekent dat je de situatie die je wordt aangedaan probeert te veranderen door te protesteren of in opstand te komen. De tot slaaf gemaakte mensen accepteerden de slavernij niet en deden er alles aan om vrijheid af te dwingen en als mensen behandeld te worden. Zo zijn er veel opstanden gedocumenteerd die al op het zeilschip plaatsvonden, sommigen sprongen vrijwillig overboord en anderen probeerden het zeilschip over te nemen. Ook op de plantages blijven mensen in opstand komen. Ze saboteerden bijvoorbeeld het werk, vernielden de oogst of deden alsof zij te ziek waren om te werken. Het duurde nog tot 1863 voordat Nederland de slavernij in Suriname afschafte. Verzet heeft bij de afschaffing van de slavernij een belangrijke rol gespeeld.

Zowel de individuele keuzes die de tot slaaf gemaakte mensen maakten om het geweld te stoppen als wereldwijde groeperingen die de oproep deden om te stoppen met deze massale vorm van ontmenselijking. De afschaffing gebeurde in Suriname wel onder de voorwaarde dat de plantage eigenaren gecompenseerd werden voor hun verlies. De tot slaaf gemaakten waren officieel vrij op 1 juli 1863 maar moesten nog 10 jaar gratis werken. Deze periode wordt 'Staatstoezicht' genoemd. Daarom zijn veel mensen van mening dat we de afschaffing van het Nederlands slavernijverleden in Suriname vanaf 1 juli 1873 moeten vieren, want toen waren de mensen pas écht vrij.

Meer informatie over de slavernij, verzet, afschaffing en Staatstoezicht vind je hier: <https://decorrespondent.nl/7530/afschaffing-van-de-slavernij-in-suriname-ging-het-nog-tien-jaar-voort/510bf0d6-2f21-0240-0f51-7476178248bf>

<https://decorrespondent.nl/7381/geschiedenisboeken-staan-vol-witte-hoofdpersonen-hier-12-zwarte-sleutelfiguren/d9907804-aa6d-0239-3999-c04e1c54237a>

Staatstoezicht en daarna

De mensen die eerst als slaven gedwongen werden om te werken, moesten na 1 juli 1873 betaald worden voor hun werk. De plantagehouders waren bang dat hun plantages failliet zouden gaan. Daarom werd er besloten om andere goedkope krachten te vinden. De Verenigde Oost-Indische Compagnie, was ook al actief in Azië. Daarom werden vanaf 1863 mensen in onder andere China, India en Indonesië geronseld. Het verschil met de slavernij die net afgeschaft was, is dat er nu een contract gold van 5 jaar en daarna mochten de mensen kiezen; 100 gulden, terug naar je land van herkomst of een stukje landbouwgrond in Suriname. De mensen uit China, India en Indonesië gingen om uiteenlopende redenen akkoord met het contract, zij wilden bijvoorbeeld de koloniale overheersing door o.a. de Britten in hun eigen land ontvluchten en hadden hoop op een beter leven. In de kolonie Suriname kregen zij echter te maken met bijna dezelfde mishandeling als de voormalig tot slaaf gemaakten.

Meer informatie hierover vind je hier: <https://decorrespondent.nl/7479/over-deze-nederlandse-slavernijgeschiedenis-hebben-we-het-nooit/91614dcd-528b-0ad8-0c70-0339c84a1e66>

Het slavernijverleden en het heden

Het Nederlands slavernijverleden heeft een grote impact op de maatschappij van vandaag. Ruim 223 jaar geleden heeft Nederland keuzes gemaakt die er vandaag de dag toe leiden dat Nederland een rijk en welgesteld land is. Maar de voormalige koloniën en de koloniën van vandaag (Sint-Eustatius, Saba, Bonaire, etc) zijn dat niet om maar niet te spreken over de gevolgen, het leed en trauma in de families van nakomelingen van slaaf gemaakte mensen. In navolging van Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Den Haag, maar ook andere steden, provincies en de Nederlandse Bank, heeft op 19 december 2022 de premier namens de staat Nederland en op 1 juli 2023 de koning namens het Koninkrijk haar excuses gemaakt voor hun aandeel in het Slavernijverleden. Dit zijn historische mijlpalen voor Nederland, maar hoe gaan we verder nu de excuses zijn aangeboden? Wat worden de volgende stappen? En wat is het standpunt van de nakomelingen van de tot slaaf gemaakten? Wat vinden zij dat er moet gebeuren?

Wat weet je van?

In het tv-programma De Slimste Mens zit een ronde waarbij je de juiste trefwoorden moet noemen over een onderwerp. Deze ronde gaan jullie ook spelen! Alle leerlingen pakken pen en papier. Eventueel kunnen er ook één of twee leerlingen het spel spelen op het schoolbord. De spelleider stelt de vraag: Wat weet je eigenlijk van... en vult een van onderstaande woorden in. Hierna krijgt iedereen één minuut de tijd om zoveel mogelijk woorden en associaties bij bijvoorbeeld Slavernijverleden op te schrijven.

Na een minuut bekijk je eerst welke woorden de twee spelers voor de klas hebben opgeschreven. Check bij elk begrip even of dit overeenkomt met de rest van de klas. Bespreek vervolgens de woorden die (bijna) niemand anders heeft opgeschreven, waar komen bepaalde associaties vandaan? Wat kunnen zij elkaar erover vertellen?

Na een begrip te hebben 'gespeeld', komen er twee nieuwe spelers voor de klas. Wat weet je van...:

- Suriname
- Kolonialisme
- De WIC (De West-Indische Compagnie)
- Het Nederlands slavernijverleden
- Verzet

Muziek

1. Maak een Spotifyplaylist met drie nummers die voor jou verzet en/of strijd weergeven.
2. En maak een Spotifylijst met drie nummers die jou hoop en kracht geven.
3. Maak tweetallen. Interview elkaar over jullie playlists en over muziek. Op wat voor manier kan muziek kracht of hoop geven? En op wat voor manier kan het verzet inspireren. Welke genre's/artiesten zijn daar volgens jou het meest geschikt voor?
4. Luister naar onderstaand nummer uit de musical Boni.
– wat valt je op aan dit nummer? En wat vind je ervan?
Boni de Musical – Videoclip 'Wie ben ik dan' | gezongen door de cast van Boni – YouTube
5. Luister eens naar andere nummers uit musicals. Als je geen andere musicals kent, kijk dan eens in de volgende lijst hieronder. Wat valt je hieraan op? Lijkt het op de muziek uit Boni? Musical top 50: De allermooiste songs uit de populairste musicals van Nederland – Muziekweb
6. Wat denk je over musical als theatergenre? Wat is het verschil met toneel volgens jou? En denk je dat het beter, of juist minder goed werkt om een verhaal mee te vertellen? Wat vind je van het idee om een musical te maken over het verhaal van Boni?

Wat is geschiedenis?

Maak groepjes van 3–5 leerlingen. Ga samen met elkaar in gesprek en beantwoord de volgende vragen. Maak korte aantekeningen als er iets interessants wordt gezegd. Aan het einde maken jullie een korte samenvatting van het gesprek.

1. Hoe lang geleden moet iets hebben plaatsgevonden om dit geschiedenis te noemen?
2. Wat levert het op om over geschiedenis te leren?
3. Welke verhalen uit de geschiedenis zijn volgens jou belangrijk om te vertellen? Waarom vind je die verhalen belangrijk om te vertellen?
4. Zijn sommige verhalen belangrijker dan andere? Licht je antwoord toe.
5. Wie bepaalt wat er in de geschiedenisboeken komt? op basis waarvan denk je dat dit wordt bepaald? Wat vinden jullie daarvan?
6. Kan geschiedenis afgelopen zijn? Of gaat het altijd door?
7. Welke gebeurtenissen van de afgelopen 10 jaar zouden in de geschiedenisboeken kunnen komen te staan? En waarom? Probeer samen tot drie voorbeelden te komen.
8. Moeten we soms meer doen met geschiedenis dan het alleen kennen? En wat kunnen we er dan nog meer mee doen?
9. Op welke manier heeft de geschiedenis nog steeds invloed op mensen die nu leven? Bedenk samen drie voorbeelden.
10. Op welke manier heeft de geschiedenis nog steeds invloed op jullie leven? Probeer allemaal één voorbeeld voor jezelf te geven. Dit kan geschiedenis van lang geleden, maar ook kort geleden zijn.

Probeer tot slot jullie gesprek kort samen te vatten. Schrijf de belangrijkste bevindingen waar jullie het over eens zijn geworden op papier. Stuur jullie samenvatting vervolgens op naar jullie geschiedenisdocent.

Maakopdracht

Gebruik een van de voorbeelden van hoe geschiedenis invloed heeft op het heden uit jullie gesprek. Kies een creatieve vorm om zowel de geschiedenis als het heden in twee verschillende beelden te laten zien. Zorg ervoor dat helder wordt dat de geschiedenis effect heeft op het heden. Denk aan tableau vivants*, een (kort)stripverhaal, video's of fotografie

*Tableau vivant

Een tableau vivant is een levend schilderij. Je verdeelt de rollen onder de spelers, en laat in een stilstaand beeld zien wat de situatie is. Denk hierbij na over lichaamshouding, gezichtsuitdrukking, voorwerpen en eventueel kostuums

Familie- geschiedenis

Maak op een blanco A4 vel, een stamboom van je eigen familie. Op een stamboom kun je familieverbanden zien. Je kunt goed zien wie de ouders, tantes, ooms en grootouders van een persoon zien.

Begin de stamboom met ergens onderaan jezelf te plaatsen. Plaats hierboven je ouders en hun broers en zussen. De regel daarboven komen je grootouders en hun broers en zussen en zo werk je steeds laag voor laag. Sommige mensen kunnen misschien twee lagen terug, ouders en grootouders en anderen kunnen misschien wel meer lagen terug.

Optioneel:

Schrijf een korte biografie over de opa of oma van je eigen opa of oma. Het zou natuurlijk heel goed kunnen dat je hier helemaal niets van weet. In dat geval: gebruik je fantasie! Je mag alles zelf bedenken.

Beschrijf in elk geval waar je voorouder woont, wat voor werk deze doet en hoe diens dagelijkse leven eruit ziet.

Lees de biografie na afloop voor aan je klasgenoten. Herkennen zij jou in je voorouder?

Slavernijverleden

Bekijk het fragment van koning Willem-Alexander tijdens Ketikoti in 2023:
Koning biedt excuses aan voor slavernijverleden (nos.nl)

Besprek de volgende vragen met de klas:

1. In de video worden de excuses van de koning met gejuich en applaus ontvangen. Waarom denk je dat mensen zo blij zijn met de excuses?
2. Vind je het logisch dat de koning, namens de Nederlandse staat, excuses maakt voor het slavernijverleden?
3. Wat is volgens jou het verschil tussen excuses maken als Nederlandse staat en excuses maken als individuele Nederlander?
4. Nazaten van tot slaaf gemaakte mensen geven aan nog altijd last te hebben van het slavernijverleden. Dit verleden werkt door in het racisme van nu. Kun je daar een voorbeeld van bedenken?

In 2020 werd een petitie gelanceerd om racisme en discriminatie verplichte onderdelen te maken van het Nederlands onderwijs. Binnen rap tempo ondertekenden al gauw 60.000 mensen de petitie en met ruim 125 stemmen werd het voorstel aangenomen in de Tweede Kamer. Basisscholen en voortgezet onderwijs scholen moeten net als rekenen en taal, verplicht onderwijs geven over racisme en discriminatie. Dit is een voorbeeld van een herstelprogramma.

5. Bij educatie over racisme en discriminatie wordt vaak ook uitleg gegeven over het slavernijverleden. Waarom denk je dat dit gebeurt?
6. Op 1 juli 2023 heeft The Black Archives een protestmars georganiseerd. Het doel van deze protestmars was om naast excuses ook aan de slag te gaan met herstelprogramma's in het Caribische deel van het Koninkrijk, Suriname en andere voormalige koloniën. Als jij een herstelprogramma mocht bedenken, wat zou Nederland dan nog meer kunnen doen naast excuses aanbieden?

Helden

Wat zijn helden?

1. Maak een woordspin bij het woord held.
2. Zoek eens meer op over Boni. Was hij een held? En waarom wel of niet?
3. Ken je meer mensen die in verzet zijn gekomen tegen onderdrukkers? Zijn dit volgens jou ook helden?
4. Zoek eens informatie op over Tula, en over Jan Pieterszoon Coen. Vroeger werd Tula als 'terrorist' bestempeld. Tegenwoordig wordt hem veelal een heldenstatus toegekend omdat hij in opstand kwam tegen de koloniale onderdrukkers en de Slavernij op Curacao. Jan Pieterszoon Coen werd juist in het verleden door veel Nederlanders als held gezien, maar inmiddels is hier veel discussie over, onder meer omdat hij verantwoordelijk is geweest voor genocide op het eiland Banda.
5. Wat zegt het volgens jou dat iemands 'heldenstatus' met de tijd kan veranderen? Wat is hier de oorzaak van? En denk je dat dit ook in de toekomst nog veel kan veranderen? Licht je antwoorden toe.

De heldenketting

Bekijk De Heldenketting; had je deze helden verwacht? Wat maakt iemand een held?

Maak zelf een begin van een heldenketting. Schrijf 10 namen op van mensen die volgens jou een held zijn. Dit mogen bekende mensen zijn, of mensen die je persoonlijk kent. Beschrijf ook wat hen volgens jou een held maakt. Probeer zoveel mogelijk verschillende soorten helden te beschrijven.

Team up

Welk probleem moet volgens jou echt opgelost worden? Kies 4 helden uit je heldenketting die een team mogen vormen om dat probleem aan te pakken. Leg uit waarom dit jouw dreamteam is. Vullen deze mensen elkaar goed aan? Wat kunnen zij doen om dit probleem aan te pakken?

Ongelijkheid

1. Boni en de marrons vochten tegen een extreme vorm van ongelijkheid, racisme en ontmenselijking. Zij werden uit hun veilige omgeving gehaald en gedwongen om te werken. De slavernij werd afgeschaft maar helaas bleef de ongelijkheid in onze maatschappij. De slavernij is afgeschaft, maar ongelijkheid bestaat nog steeds. Welke voorbeelden van ongelijkheid in de samenleving kun je noemen?
2. Is het belangrijk om, net als Boni, hiertegen in verzet te komen? Waarom wel of niet?
3. Kan verzet ook tekortschieten? Of juist te ver gaan? Leg je antwoord uit. Vertel hierbij ook op welke manier de omstandigheden hierin een rol spelen.
4. Maak groepjes van 3 of 4. Bedenk tegen welke vorm van ongelijkheid jullie in verzet zouden willen komen. Maak samen een actieplan voor verzet en presenteer dit in een korte pitch aan de groep.
5. Welke plannen uit de groep zou je best willen uitvoeren? En waarom wel of niet? Gaan sommige actieplannen te ver? En zo ja, waarom is dit verzet dan niet gerechtvaardigd? Is elke vorm van ongelijkheid even ernstig?

Vrijheid

Een ander thema in Boni de Musical is vrijheid. Uiteraard vecht Boni voor de vrijheid van de tot slaaf gemaakten, maar ook een vrijheidsstrijd uit 2023 krijgt een plek in de voorstelling; de strijd voor vrijheid om te zijn wie je bent. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet altijd.

1. Kun je een voorbeeld noemen waarbij mensen zich niet kunnen uiten zoals ze zijn? En wat vind je daarvan?
2. Kun je een voorbeeld noemen waarbij iemand belachelijk kan worden gemaakt om hoe diegene eruit ziet? En wat vind je daarvan?
3. Kan je je voorstellen dat iemand zich wil kleden of iets aan diens uiterlijk wil veranderen, wat door anderen mensen als 'vreemd' kan worden gezien?
4. Is er iets wat je zelf wel eens zou willen proberen op het gebied van uiterlijk, maar niet doet omdat anderen het misschien 'vreemd' vinden?

Opdracht:

Kleed en versier jezelf (thuis) op een manier die je niet snel op school durven. Wat lijkt je eigenlijk wel eens tof om te doen? Doe het! Maak vervolgens een trotse spiegelfotografie.
(tip: je bepaalt zelf of je deze aan iemand laat zien. Denk na over doorsturen via whatsapp of het gewoon laten zien op je eigen telefoonscherm).

Deel de volgende les met elkaar wat je aan je uiterlijk hebt gedaan (dit kan ook zonder te laten zien) en hoe je je daarbij voelde. Voelde het ongemakkelijk? Of voelde je je juist cool? Kan je uitleggen waarom? Laat jij jezelf ongemakkelijk voelen, of komt dit door ander?

Dit lesmateriaal is ontwikkeld door
Het Zuidelijk Toneel in samenwerking met
Jillian Emanuels – De Instant Pedagoog en The Black Archives.

